

Greppa Fosfor

Lägesrapport 2

2007-12-19

Med denna lägesrapport vill vi informera om vad som är gjort hittills, vilka erfarenheter som kommit fram och vilka planer som finns för fortsättningen. Under hela våren, sommaren och hösten har det varit mycket låga flöden med undantag av Halland där det var rejält med vatten efter midsommar. Alla tre pilotområdena är nu utrustade för flödesproportionell provtagning och mätningarna är igång. Parallellt kommer den vanliga manuella provtagningen att fortsätta för att vi ska kunna jämföra utfallet av båda dessa metoder. I två av områdena har odlingsåtgärder 2006 inventerats.

Under 2007 har vi haft ingående diskussioner om hur vi ska gå vidare i arbetet med att identifiera de områden som är mest benägna att läcka fosfor. Vi har sammanställt en lista på metoder och ska under vintern göra planer för vilka metoder som ska testas i de olika områdena. Den tidigare planerade körningen med GPS för höjdmätning och EM 38 för att fastställa jordartsgränser har vi valt bort eftersom kostnaden inte motsvarade utbytet. Men metoden kommer att testas i ett eller en del av ett pilotområde. Vi har diskuterat allt från digitalisering av gamla täckdiktningssplaner och mätningar med fyrhjulning eller helikopter till att dra på stövlarna och passa på att gå i fält när det regnar som värst. Vi räknar med att diskutera var de olika metoderna kan passa under möten i början på nästa år.

Olika institutioner som jobbar med fosfor i Sverige har visat sitt intresse för pilotområdena. De pågår mycket arbetet med att hitta metoder som kan hjälpa till att identifiera riskområden och hitta åtgärder. Den information som hittills har samlats in kompletterats med jordprover, kartstudier och någon typ av höjdmätning är ett värdefullt underlag för att testa dessa metoder.

Hestadbäcken, Östergötland

Trots att det var översvämningar i södra Östergötland blev det aldrig mer än bara basflöde i Hestadbäcken. I början av juni togs synoptiska vattenprover ut (dvs provtagning på flera ställen i avrinningsområdet på samma dag). Analyser vid basflöde säger inte så mycket om hur det ser ut när de stora fosfortransporter sker. Men det kan vara värdefullt för att hitta punktkällor. Resultaten från Hestadbäcken tyder på att det finns ett bidrag från enskilda avlopp. En del av gårdarna har fått rådgivningsbesök under säsongen.

En grupp forskare från SLU har fått anslag för att utveckla och testa fosforindex, ett verktyg som kan användas för att hitta riskområden och lämpliga åtgärder. De kommer att använda Hestadbäcken som testområde. Det ger stora möjligheter till samordning och kommer att tillföra mycket till Greppa Fosfor. Även forskare från Linköpings Universitet och SMHI är intresserade av studier i Hestadbäckens avrinningsområde.

Gullbrannabäcken, Halland

Sommaren i Halland var regnig med 73 mm under ett dygn i slutet av juni och en total julinederbörd på 234 mm. Två vattenprovtagningar i 9 olika delområden genomfördes i samband med de höga flödena. Totalfosforhalterna varierade mellan 0,1 och 0,6 mg/l. Ett problem vid extremt höga flöden är att det inte alltid går att ta separata prov från olika delområden om det är flera rör som kommer in till samma kopplingsbrunn. Vid höga flöden i Gullbrannabäcken är vattnet ofta grumligt av lerpartiklar (se bild).

Åbäcken, Västmanland

Ett antal provpunkter för synoptisk provtagning är förberedda och en omgång prover har tagits ut under en högflödesperiod i november. Inga resultat finns framme ännu.

Ett tack till alla som under året bidragit i arbetet med Greppa Fosfor

Janne Linder

janne.linder@sjv.se